

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >

Helben naznoz nordca:

Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 11.

A lelkiismeret leigázása.

A képviselőház szerdai, június 10-iki ülésében tárgyalta a kúriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat ama szörnyűségei rendelkezését, mely az alkotmányos jogok egyik legsarkalatosabbikát egy tollvonással el akarja vonni a választóktól.

E rendelkezés a 3. §. 9. pontjában foglaltatik. Kimondja pedig azt, hogy bármely képviselőnek választása megtámadható, ha a választást megelőzőleg három hónapon belül templomban, kápolnában, vagy valamely ima-helyen, vagy akár búcsujárás alatt, vagy vallásos jellegű gyülekezeten oly nyilatkozat történik, mely a választás eredményének befolyásolását czélozza.

Mily fonák ez a rendelkezés, azt már több ízben kimutattuk; most egyszerűen az alább olvasható képviselőházi tárgyalásra s annak eredményére utalunk. Ebből az ország újabb bizonyítékát veheti annak, hogy mily fordulat állott be közviszonyainkban.

Három esztendeig uton-utfélen egyebet se hallottunk, mint az ugynevezett egyházpolitikai reformok ajánlását és dicsőítését.

A luteránusok és reformátusok, vala-

mint egyes zsidó - felekezet gyülekezetein is számtalan szónoklatot mondotak, határozatot hoztak, sőt a templomokban beszédeket tartottak a polgári házas-ság, felekezetenküliség és zsidó recze-czió mellett. A törvényhatóságok bizottsági gyűlésein már előbb megcsinálták ugyanazt a kormány s szövetségeseinek megrendeléséből.

Ezentul ez másképpen lesz. Ha most valamely sérelmük támad a protestánsoknak s ezt a képviselő választást megelőző három hónap alatt vallási gyülekezeten előhosszák, akkor az illető képviselők mandátumát az ellenpárt kétségessé teheti, sőt esetleg a kuria meg is semmisítheti.

Igy áll a dolog. Mert nemcsak katolikusokról van szó, vagy legalább a katolikusok nem lesznek mindig az áldozati bárányok. A koczka meg is fordulhat . . . .

Eltekintve azonban ezektől a részletektől, meg kell állapítanunk, hogy a szóban forgó rendelkezéssel az alkotmányos jogok és választási szabadságok ellen újabb merényletet követtek el, amelyek ezzel újabb csorbitásnak vannak kitéve. Pedig huszonkilencz esztendeje, hogy az alkotmányos jogok visszaállításával önállóságunk élvezetében léptünk, ellehettünk

nélküle; sőt az egyházpolitikai reformok színrehozataláig senkinek még eszébe se jutott volna ily merénylet, lévén mindenki abban a meggyőződésben, hogy a honpolgár mint szabad választó, teljes jogu és hogy Magyarország legkevésbé lehetne az az ország, hol e jog megszorítását kezdeményezni lehetne.

Azok az áldatlan egyházpolitikai vizsgálódások azonban egyre újabb megújabb balkövetkezményekkel járnak. Csak nézze meg valaki a képviselőház képét és a nemzeti közszellem hullámlásait, és menten kénytelen lesz bevallani, hogy nem így remélte ezt a millenniumra.

A béke s egyetértés, melyet Ő Felsőge örökemlékezetű beszédeiben oly fennen ajánlott, bizonyára más képet mutat, mint a minőt képviselőház s az ország föltüntet és aminőről a főnemlített rendelkezésből és az alább olvasható tárgyalásból ki lehet olvasni.

Aki szelet vet, vihart arat. Ez beteljesedett és még inkább be fog következni a jövőben. Elvégre is, sem s-okkal, sem szuronyokkal, de meg máglyákkal vagy egyéb halálos kínzásokkal a lelkiismereteket leigázni nem lehet.

Az erőszak, önkény Magyarországon ideig-óráig terpeszkedhetik ugyan, de a magyar nemzet állami rendjévé nem válhatik soha.!

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A gyászruhás hölgy arczképe.

Írta: Kincs István.

Ott hagytuk el, hogy Kereskényi Gyula három óráig kíséretelt egy gyászruhás hölgyet, Fekete Gizellát. A nevével hiszen ismerte volna, hanem különben annyit sem tudott felőle bar-na-e vagy, fekete, szép-e, vagy csunya, szóval micsoda fizionomiával áldotta meg az Uristen.

A világért se tudta volna annyira vinni, hogy csak a fátyola csücskét is meglebbentse a kedvéért. Arczképet ígért neki mindössze s azután odább állott a vonattal.

Mit volt hát tennie, belenyugodott a do-logba. Első eset ez nála, hogy asszony anynyira fölesufolta. Az arczképet várta is, meg nem is. Várta, mert a kíváncsiság mégis bántotta kiscit; nem várta, mert hát voltaképpen minek is ő neki az az arczkép? Muzeu-mot csak nem akar létesíteni női arczképekből s különben mi haszna belőle. Ha csunya lesz, akkor csak boszankodik rajta, ha szép, . . . igen no . . . abból sem lehet leharapni, ő rá nézve meghalt az a Fekete Gizella.

Már már feledni kezdte a különös histó-riát, mikor egyszer csak megérkezik a csomag. A gyászruhás hölgy elküldötte az arczképét. Ugy látszik mégsem járattott vele áprilist egészen.

A főhadnagy füttyörészve kezdte a csoma-got bontogatni. Meglátszott rajta, hogy ügyes női kezek állították össze. Gondosan volt két-

három papirba takarva, mindegyik selyem zsi-nórral átkötve s a külsején fekete viasz helyet kis koronás pecsétmonogrammal.

Vége előtt a fotografia.

Kereskényi Gyula futó pillantást vetett rá, hanem az a pillantás elegendő volt, hogy olyan embert formáljon belőle, kire a tulajdon édes-anya is bajjal ha ráismerne, homlokát össze-huzta, ezer ráncz keletkezett rajta, szemei ke-rekre nyíltak s kétségbeesetten meredtek arra a képre.

Pedig hát éppen nem volt valami rettenetes látványosság rajta. Egy negyven ötven esztendő-s mama tekintett le onnan kecses mosolygással. Bárányszelidség szólt a tekintetéből, jószág az egész arczáról. Igazán semmi oka se volt reá a főhadnagynak, hogy szegénytől annyira meg-ijedjen.

Pedig megijedett tőle.

Hanem az ijedelem hiszen nem soká tartott. A következő pillanatban már a harag vette bérbe Kereskényi Gyula szívét. Még min-dig azt a vénasszonyt nézte s időközben ökölre szorított jobbkezevel olyat ütött az asztalra, hogy bevállott volna valami kisebb fajta mo-zsárágyu-dörrenésnek. Majd meg a homlokához vitte az öklét s önnön magát olyan titulosok-kal illette, hogy ha más mondja esetleg neki, hát egyért is kiáll életre-halálra.

Kedve lett volna hozzá azt a képet dara-bokra vagdalni. Hogyan? hát ő ezt a banyát kíséretelt olyan gye-henna igyekezettel? Pedig milyen ártatlan, gyermeki hangja volt neki, Megesküdött volna rá, hogy nem idősebb hu-

szonkét esztendősnél. És mégis! Haj! ő hát akár a füstre is akaszthatná az esztét, de nyomban. Hogy ő azt észre nem vette, miért nem meri a fátyolát megemelni! No persze, hogy persze . . . őt hát lóvá tették alaposan.

És ugyan kin töltse a bosszuját? Azon a szegény képen? Csak azért is ura lesz indu-latának. Azt a képet megőrzi, lesz idő, mikor talán még jó hasznát veszi. Ha a jövődöbeli-jének majd egyszer elmeséli ezt a kalandját, hát szent, hogy olyant nevet neki, mint Home-rosznál az olimpusi istenek.

Feledésnek adta át egyelőre a dolgot.

Elmult egy hosszú esztendő. A gyászruhás hölgy már nem kíséretelte többet álmaiban, annál többet foglalkozott egy más valakivel.

Baraton-Füreden találkozott vele először egy rokonánál. Meglátta és megszerette. Karscu magas nő volt ében hajjal, viruló arczczal. Ele-ven kedélye az ártatlan leányra vallott, büszke méltósága a szépségének öntudatában levő hölgyé volt.

Sok kellemes órát töltöttek együtt.

Nem kérdezte, kicsoda, micsoda? A jelen-nek élt egyedül. Annyit tudott mindössze, hogy szinte vendég volt a háznál, hol mindenki csak kisasszonynak szólította.

Udvarolt neki a legjobb tehetsége szerint. Pedig az csak játszott vele. Mintha annak a nőnek szellemi fölénye lett volna fölötte.

Egyszer csak beállított Kereskényi Gyula egy régi ismerőse is, a nyugalmazott őrnagy, ugyanaz, ki annak idején Körmenten kiren-delte a gyászruhás hölgy elé. A főhadnagynak

A német börtörvény.

Nagy vívmánnyal dicsekedhetnek a német agráriusok: tegnap harmadszori felolvasásban is megszavazta a birodalmi gyűlés az új törvény javaslatot. Ez az új törvény radikálisan megreformálja a börtörvény intézményét, teljesen megszünteti a gabona-határidőzletet, a gabona árak hanyatlásának ezt a nagy előmozdítóját s a lelketlen üzérkedésnek és spekulációnak nem éppen tisztos eszközét. Ezzel kapcsolatban elfogadta a birodalmi gyűlés Árnim grófnak azt az indítványát is, hogy tegyenek lépéseket az iránt, hogy a Németországgal barátságos viszonyban álló államok is törüljék el a gabonahatáridőzletet. Őszintén örvendünk ez indítvány elfogadásának, mert így reményljük, hogy nálunk is nemsokára eljön az ideje a börtörvény megadóztatásának és megreformálásának.

Külpolitikánk.

Tegnap számunk budapesti sürgönyei közölték ama beszéd velejét, melyet gróf Goluchovsky Agenor, közös külügyminiszter az osztrák delegáció külügyi bizottságában a monarchia külügyi helyzetéről beszámolóképpen mondott.

Csodálatos rendszere van a külügyminiszternek ilyen nyilatkozatoknál. A végére hagyja a legaktuálisabbat. Most is Franciaországról és Angliáról szól beszéde végén.

Franciaországgal — ugymond — továbbra is fentartjuk a jó viszonyt, Angliához pedig hagyományos rokonszenv fűz, és úgy ez ország, mint monarchiánk részéről fennáll a törekvés, ennek a kölcsönös viszonyokban való érvényre juttatására.

Ezzel a külügyminiszter szép diplomáciai nyelven tudtára adja a világnak, hogy mindazokban a kérdésekben, pedig ilyen ez idő szerint több van, amelyekre nézve Franciaország és Anglia között részint nézeteltérések, részint nyílt versengések fordultak elő s folynak ma is, Ausztria-Magyarország mindenkor Angliát fogja támogatni érdekeinek érvényesítésében.

Ez a hármasszövetség osztrák-magyar tagja részéről nemcsak nagyon jelentős nyilatkozat, hanem azonfelül bizonyos tekintetben

Oroszország ellen is irányul, amennyiben ezekben a kérdésekben a muszka kormány Franciaország részén áll.

Ennél sokkal érdekesebb Goluchovsky gróf, külügyminiszter nyilatkozata a keleti bonyodalmakról.

Az a szigorú elítélés, melyben a török közigazgatást részesíti, meg van okolva bőségesen az utóbbi események által; sőt még az a nyilatkozat is teljes igazolást talál, hogy ugyanis a török birodalom még inkább bukása felé közeledik, ha a szultán kormánya a tartományi kormányzatot és a mohamedán fanatizmust nem lesz képes megfékezni. Ezek sokat mondó kijelentések, és nem csekély föltűnést kelthetnek. De viszont mily tartózkodó, hogy ne mondjuk érthetetlen ezzel szemben a külügyminiszter ama szűkszavú kijelentése, melyet a törökországi keresztények üldözéséről tett! Örményországban, Kis-Ázsiában és legújában Kréta szigetén oly iszonyu mérsárlásokat vittek véghez a mohamedánok, hogy minden keresztény s civilizált ember lelke megrendül bele. Ha ez a középkorban történik, már rég megújultak volna a keresztes hadjáratok.

És eme véres keresztény-üldözések ismétlése ellenében a külügyminiszter nem nyújtott akár csak legkisebbke biztosítékot. Ezt sajnálattal kell tudomásul vennünk, ámbár viszont jól tudjuk, hogy ez nem a mi monarchiánkon mult, hanem azokon a hatalmakon, amelyek csak akkor szokták az ilyen égbekiáltó erőszakoskodásokat s kegyetlenkedéseket figyelemükre méltatni, ha azok politikájuk érdekében fölhasználhatók.

Azonban úgy az előbbi, mint az utóbbi mozzanattól Európának le kell vonni azt a végső következtetést, mely szinte kéri a helyzet jelzett képéből, hogy Törökország nem képes megfelelni azoknak a köteleességeknek, melyeket a berlini kongresszuson és azóta is magára vállalt, minek következtében a keleti kérdés megoldása hová-tovább elodázhatatlan szükségé fog válni, sőt már is az.

És ennek behatása alatt áll a Balkán-félszigettel való viszonyunk alakulása. Erre nézve a külügyminiszter megnyugtató nyilatkozatai nem engednek semmi kétséget az iránt, hogy külügyi kormányunk részen áll az esetleges bo-

nyodalmakkal szemben. Bulgária, Románia, Görögország bizonyos dicséretben részesült; Szerbiára hatalmasan rápírtott a külügyek vezetője, de ami ennél is fenyegetőbb, Montenegrót teljes hallgatással mellőzte. Ebből minden magyarázat nélkül megértheti kiki, hogy monarchiánk nem hagyja el barátait a Balkánfélszigeten, viszont azonban ellenségeink berzenkedéseit semmi szín alatt sem tűri meg.

A külügyminiszter beszámoló beszédének van még egy pontja, melyet nem hagyhatunk megjegyzés nélkül. Ebben a pontban, mint a delegációk megnyitásokor mondott királyi beszédben szamaritánus flastromot tesznek szegény Olaszország afrikai vereségtől vérző sebére. Ha ezzel boldogul, ám legyen; úgy hiszünk, nem irigyli meg tőle senki.

Ezeket mind össze véve általában teljes megnyugvással viseltethetünk külügyeink vezetése iránt, a mely az adott nehéz körülmények között monarchiánk érdekeit képes megóvni, és a hármasszövetség révén is érvényt szerez Ausztria-Magyarország hatalmi állásának.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Június 10.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Hévízy, Esterházy, Molnár. A kormányt Bánffy, Dániel és Erdély miniszterek képviselik.

Elnök: Kende Bélát, a mátyászkai kertület képviselőjét végleg igazolja.

Dániel Ernő keresk. miniszter több vicziális tvjavaslatot nyújt be.

A napirend.

Harmadik olvasásban elfogadják a statisztikai hivatalokról szóló javaslatot.

A kuriai bíraskodás.

Folytatják a kuriai bíraskodásról szóló javaslat részletes tárgyalását.

Az 1—8 pontokat változatlanul megszavazzák.

A 9-ik pontnál:

Vajay István, aki e pont kihagyását indítványozta, mert ellenkezik az osztó igazsággal, a szabadság szellemével, mert egyes osztályokat teljesen kizár a politikai jog gyakorlástól.

Ugron Gábor: A bölcsesség, a mérséklet, az eszélyesség politikája azt követeli, hogy e

éppen kapóra jött. Kérdőre akarta vonni. Így talán könnyebben el tud majd igazodni a dolgok homályos részein.

Hanem az őrnagynak nem kellett valami sok interpelláció. Előrukkolt ő maga is a dologgal hamarjában.

Éppen a feketét szervirozták künn a veranda alatt. Szép kilátás nyílt onnan a fodros Balatonra. A társaság legtöbbször a hullám-tükrre feledkezett: a kisasszony is a Siófok felől érkező hajót kísérte méla tekintetével.

Hallgatott mindenki. Az őrnagy törte meg a csöndöt.

— Ugy látszik, Gyula, öcsém — fordult a főhadnaghoz — neked több szerencséd van a kisasszonyok, mint az asszonyok körül.

Kereskényi meglepetve nézett a szólóra.

— Ne vedd rossz néven, öcsém — folytatta az őrnagy — nem asszonyokat, hanem fiatal özvegyeket akartam mondani.

— A kiknek gyászruhájuk van — fejezte be a kisasszony.

A főhadnagy ijedten meredt szíve választottára. Hanem az nyugodtan ült, elbámult a Tihanyfok felé, csak ajka körül játszadozott valami gunyos mosoly, mosoly mely nem akar sérteni, hanem ami mégis sok iróniát takar.

A főhadnagy kezdte magát rosszul érezni. Mások talán maga neveteti meg a társaságot vele, de most ha nem segíti a szerencséje, bizonyosan ő lesz nevetségessé.

— Hát kisasszony is tud már felőle? — szólt könnyed mosollyal Kereskényi — hát bizony megesett, hogy egyszer egy vén asszonyt kísértem csak amugy becsületből s még anyyira se tudtam vinni vele, hogy megmutassa az arcát.

— Szerelmet is vallott talán neki — kérde a kisasszony bizonyos malicziával.

— Isten ments! csak nem is tettem neki a szépet, hiszen félig meddig gyanítottam, mivel van dolgom.

— Azért kért arczképet tőle? — verte a vasat a kisasszony; úgy látszik föltett szándéka volt sarokba szorítani a főhadnagyt.

— Nem kértem én, hanem küldött a maga jó szántából.

— Nos és meg van elégedve vele, főhadnagy ur? — hangozott az új kérdés.

Kereskényinek okos gondolata támadt. A helyett hogy direkt választ adott volna, előhuzta tárczáját s rövid keresgélés után kihalszott valamit.

— Itéljen fölőtte a társaság, itt a gyászruhás hölgy. Kuriozumképpen mindig magamnál hordom.

Négyen öten is összedugták hangos kacajjal a fejüket. Hanem abba a kacagásba egy sikoltás is beleszólt. A kisasszony ijedten ugrott föl és kapott a kép után. Kiragadta a főhadnagy kezéből és lesietett vele a rózsák közé a verenda alá.

Valamennyien összenéztek. Kereskényi nem

tudta, mire vélni a dolgot. Hanem az őrnagy nevetett, nevetett, hogy a hasát fogta.

Különös gyanu lopózott a főhadnagy szívébe. Őt itt megint bolonddá teszik. Csöpp kedve se volt nevetni a többivel, a kisasszony után sietett. Tudta, annál kell lennie a rejtély kulcsának. De az menekült előle.

Soká játszottak kergetősdit a fehér homokos kerti uton. Végre a hölgy megszánta az erőködését annak az embernek. Bevárta.

Nem nevetett már, nagyon is komoly volt.

— Főhadnagy ur, nekem szükségem van erre a képre — szólt kedves hangján csendesen.

— Nem értem, kisasszony.

— Akkor sem érti, ha azt mondom, hogy az én nevem Fekete Gizella.

Ha az istennyila üt le a fiatalember mellett, akkor sem rettenhetett volna meg jobban mint ennek a névnek a hallatára. Ugy dadogta csak:

— Az a gyászruhás hölgy?

— Az a gyászruhás hölgy — volt a válasz.

— De az ég szerelmére, akkor kié, kit ábrázol az az arczkép? — kérdezte zavarral Kereskényi.

— És ön nem ismeri? — előhuzta az arczképet, odatartotta a főhadnagy elé s azt mondta — nos hát nézze meg kicsit jobban, ismernie kell.

pont, mely a vallásnak a politikába való bevitelét akarja megakadályozni, ugy szövegeztessék meg, hogy a törvény az intézkedéseiből üldözési hadjáratot ne lehessen szervezni. De a pont nagyon is lazán van megszövegezve. S van benne egy kifejezés, mely azokról szól, akik tulvilági büntetéssel fenyegetnek. Ez tisztára nevetséges. A választókra nem szoktak tulvilági dolgokkal hatni, nagyon is földi javak azok. Ilyesmit a politikába bevenni, abszurdum.

Beszél még e pont a vallásos tisztelet tárgyairól is. No hát ez is különös. Hogy lehet a vallásos tisztelet tárgyait törvénybe foglalni? Annál kevésbé szabad azt tenni, mert felidéz- zük vele a felekezeti harcokat, ami manapság nagy veszedelemmel járna, mert a szenvedélyek már is olyan állapotokat teremtettek, mint a középkor szomorú korszakában. Nem lehet az ezélja a kormánynak, hogy a fanatizmus tüzét még jobban szítsa.

Miképen lehessen különben a vallásoszközökkel való korteskedés határát megállapítani? Vajjon nem volt-e az is ilyen korteskedés, midőn Tisza Kálmán a protestáns lelkészek fizetési minimumát 800 frtot vett fel? Ajánlja, hogy a vallásos gyülekezetekről szóló pontot hagyják ki a fent jelzett kifejezésekkel együtt.

Vörös János: Nem látja a sikerben azokat a veszedelmeket, melyeket Ugron Gábor lát. Neki elve, hogy a politika ne avatkozzék a vallásba, ide viszont megkívánja, hogy a vallás se avatkozzék a politikába. A 9-ik pont világosan megmondja, hogy micsoda vallásos gyülekezetekről van szó. Senki se fogja összetéveszteni a presbyteriumi gyülekezetekkel, melyek nem a vallásos gyülekezetek s a melyeken történő nyilatkozatok nem esnek e pont határozatai alá. Épen azért e pontot elfogadja.

Horánszky Nándor: Konstatálja, hogy a pont tényleg nincsen tisztán szövegezve azért ajánlja, hogy újabb szövegezés végett utasítás- sák vissza a bizottsághoz.

Polónyi Géza: Minden párt megegyezik arra nézve, hogy a vallás ne vitessék be a politikába! A közvélemény azt tartja, hogy a legújabb törvényekkel a kath. vallás van megsértve s hogy a katolikus hívek elégedetlenek. Másfelől Vörös József most azt állítja, hogy a protestáns egyházi gyülekezetek nem vallásos jellegűek. Ebből a két dologból az tűnik ki, mintha az a pont talán csak a lázongó katolikusok megfélemezésére vétetett volna fel. Az ilyen beszéd sok félreértésre ad alkalmat, különösen ha azt egy ref. lelkész ajkáról halljuk. Legjobb volna, ha kimondanák, hogy a papi állás incompetibilis a képviselőséggel.

Vörös József személyes kérdésben feleli, hogy ő a protestánsokat nem akarja e pont alól kivonni.

És csakugyan ugy rémlett neki, hogy ismeri, mikéntha már látta volna valahol, látta a napokban, látta még ma is az ebédnél. Hopp! megvan.

— A házia-szony! — kiáltott föl megkönnyebbülve.

— Igen a háziasszony — volt a válasz — az én néném, ki engem örökösének fogadott. S talán tudni akarja, miért kérem öntől e képet vissza? Nos hát megmondom azt is. Én önt megtréfáltam, remélem meg fog bocsátani érte, de a tréfának komoly következményei lehetnének, ha a néni megismeri a maga képét, ha megtudná, hogy mire használtam fel az ő fotografiáját, hogy őt is nevetségessé tettem. Ismétlem, nekem szükségem van arra a képre. Nos ugy-e rendelkezésemre bocsátja azt?

Olyan szépen tudta kérni, hogy a főhadnagy bosszusága pillanat alatt elenyészett. Valami jutott eszébe. Lassan minden szót hangsúlyozva mondta:

— Odaadom, de cserébe én is kérek valamit.

— Nos mit?

— A kezét, Gizella.

A hölgy elpirult, pillanatig habozott s azután odanyújtotta kis fehér kezét.

A főhadnagy csókot czuppantott rá s következő pillanatban már karjai közé szoritotta Gizellát.

A terrazon hangos kacagás állott. Az őrnagy hatalmas hangja tisztán áthallatszott:

— Azok hát oda lenn jól csinálják!

Thaly Kálmán: Nem tartja helyesnek Vörös József definícióját a protestáns zsinatokra nézve. A pont tényleg igen homályosan van szövegezve s azért elfogadja Horánszky indítványát.

Olay Lajos a jelen szövegezés mellett foglalt állást.

Hévízy Gyula: Azt óhajtáná, hogy a vallás ne gyakoroljon befolyást a politikára, a vallási gyülekezetekre politikai nyilatkozatok ne tétessenek. Ennek meghatározására legalkalmasabbnak tartja Horánszky módosítványát, miért is azt elfogadásra ajánlja.

Elnök a vitát bezárja.

Erdély Sándor igazságügyminiszter: Mielőtt az egyes felszólalásokra megtenné észrevételeit konstatálni kívánja, hogy az egész törvényjavaslatban nincs semmi olyasmi, amicsak gyaníttatni engedné, hogy a javaslat egyik vagy másik felekezet ellen irányulna, szóval e javaslatnak felekezet vagy felekezetek elleni éle nincs. Eről ezután a vallásos jellegű gyülekezetek kifejezéséről, mely szerinte helyes, minden kétséget kizár, s helyesebben kifejezni már nem is lehet. A tulvilági büntetésekkel való fenyegetést is szükségesnek látta ide fölvenni, mert bizony gyakran preszionálják a választókat a tulvilági büntetésekkel. Végül Horánszkyknak azt feleli, hogy az általa kifogásolt d. pont szoros összefüggésben áll az előbbi pontokkal, miért az nem hagyható ki. Kéri a házat, hogy a szakaszt változtatlanul fogadja el (Helyeslés a jobboldalon.)

Tisza Kálmán: Kijelenti előre, hogy személyes kérdésben fog szólni és nem fog hódolni az ujjbandivatózó szokásnak és nem fog e felszólalás keretében mindenféle dologról beszélni, hanem a személyes kérdés terén marad. Ugron Gábor azt mondotta, hogy nem volt-e korteskedés az, mikor Tisza Kálmán a ref. lelkészek javadalmazásának minimumát 800 frtban állapította meg. Visszautasítja a korteskedés vádját, mert kötelessége volt, hogy a felekezetek jobb ellátásáról gondoskodjék, kötelessége volt annál is inkább, mert hisz erre nézve már egy 48-iki törvény is tartalmaz intézkedéseket; de egyáltalában nem lehet korteskedésnek mondani azt, ha a lelkészek jobb javadalmazásáról gondoskodik valaki. (Helyeslés jobb felől.)

Ugron Gábor: Most csakugyan azt a benyomást szerezte, hogy Tisza Kálmán gondoskodása a ref. lelkészekről korteskedésből történt, mert hát miért nem hajtotta végre azt a 48-iki törvényt 15 év alatt, hanem csak akkor, mikor az egyházpolitikai javaslatok kerültek napirendre.

Elnök a vitát bezárja.

A Ház többsége változtatlanul elfogadja a 9. pontot.

A 3. §. 10. pontjánál

Szalay Károly óhajtáná, ha ebből a pontból a 9. pontra való hivatkozást mellőznék.

Kossuth Ferenc az egész pont kihagyását javasolja.

Issekutz Győző a pont változtatlan fentartását óhajtja.

Hermann Ottó: Pártolja Kossuth Ferenc indítványát.

Ugron Gábor: Ha olyanok az indokok, aminőket az imént az igazságügyminiszter fölhozott, akkor nem lehet megnyugvás az országban. Ez a szakasz egészen homályos. Ilyen határozatlan intézkedéseket, melyek annyira alávetik a képviselő választásokat a bírászkodásnak, törvénybe foglalni nem szabad, miért is hozzájárul a Szalay Károly határozati javaslatához.

Elnök: a vitát bezárja.

Erdély Sándor igazságügyminiszter: A 4. szakasz határozottan körül írja azt, hogy mi az érvényes és mi az érvénytelen szavazat. Ez előírja, hogy megvesztegetések esetén milyen lesz az eljárás. Ha e pont kihagyatnék, előfordulhatna az, hogy megvesztegetett szavazatok árán lehetne mandátumhoz jutni.

Elnök: Szavazás alá bocsátja a beadott módosítványokat.

A Ház Kossuth Ferenc és Szalay Károly módosítványait mellőzi, s a pontot eredeti szövegezésében fogadja el.

A 3. §. 11. pontjánál szól

Gullner Gyula: Kéri az igazságügyminisztert, hogy máskor ne a vita bezárása után,

hanem azelőtt szólaljon fel. Nem a 11. szakasz ellen szólal fel, hanem a mellett. A választási visszaéléseket két csoportba osztja: az egyiket nevezi a párt munkájának, a másikat pedig a hivatalos hatalommal való visszaélésnek. Nem tudja melyik rosszabb, de bizonyos az, hogy mind a kettő megméltelyezi a magyar politikai világot. A kishivatalnokokon nem lehet csodálkozni, ha a kormány embereire szavaznak, s ha kevés van köztök, aki daczára annak, hogy tudja, hogy kenyerét veszti, mégis meggyőződése szerint szavaz. Óhajtáná, hogy valahára a tisztviselők meggyőződésük szerint szavazhas- sanak s ne kelljen üldöztetéseket szenvedniök, ha nem a hivatali főnök tetszése szerint szavaz, vagy pedig tartózkodik a szavazástól. A 11. pont kibővítését kéri s erre nézve módosítványt nyújt be.

Plósz Sándor: Sajátságosnak tartja, hogy e módosítást nem a szakasz 5. pontjánál tették meg, illetve volna sajátságos, ha az 5. pont nem foglalná magában mindazt, a mi a módosítványban foglaltatik. A módosítvány összefügg egy másik módosítvánnyal, mely az Apponyi-féle módosítások között foglaltatik. Mindaz a mi a módosításban foglaltatik, benne van a szövegben, miért is a módosítás mellőzése- t kéri.

Issekutz Győző: Ugy látja, hogy Plósz a módosítványt össze zavarja a visszaéléseket büntető törvénykönyvvel. A Gullner módosítvá- nyának a czélja az, hogy a választást meg- semmisítő okok a taxacio alapján kiterjesztes- senek; és hogy megmentse a választókat a kis hivatalnokok erkölcsi befolyásától s épen ezért Gullner Gyulának módosítványát a szabad vá- lasztás érdekében ajánlja elfogadásra.

Ugron Gábor: A csendőrséget a legnyomoru- ltabb módon politikai szolgálatokra használ- ják föl. S az a kormány, a mely eltudja nézni, hogy a csendőrséget a leggyalázatosabb politi- kai szolgálatokra használják föl, tiszteletet nem érdekel. Maga látta, hogy Erdélyben a csend- őrok föltétlenül teljesítették a kormánypárt ve- zető férfainak az utasításait. Kérdi, hogy mi- csoda fogalma lehet a népnek az alkotmányos szabadságról, mikor látja, hogy a csendőrok szuronyok között viszik a választókat. Azt mondja, Plósz Sándor, hogy a módosítványban foglaltak benne vannak a büntető törvényben is. Akkor hát miért nem hajtják végre? Te- gyék le valahára az álarcot, mert ha a tör- vényekkel visszaélnék, ez az ország egyszer fölzudul önk ellen, kik ott a tuloldalalon ülnek, és meg fogja bélyegezni önöket. Hozzájárul Gull- ner Gyula módosítványához.

Elnök a vitát bezárja.

A ház a módosítványt mellőzi, a pontot elfogadja.

Elnök: Az ülést 5 perczre felfüggeszti. Szünet után folytatták a részleteket. A vitát péntekre halasztották.

Ülés vége egynegyed három órakor.

TÁJÉKOZTATO.

Junius	17. A polgári lövés-egylet közgyűlése, d. u. 5 órakor a Sport-pavillonban.
	19. A nagyváradi-belényes-vaskóhi vasut részvénytársaság közgyűlése d. u. 3 óra- kor a vármegyeház kistermében.
	27-én. A régészeti és történelmi muzeum ünnepélyes megnyitása,
Julius	1. Aradi mérnökök és építészek utja Nagyváradra.

Figyelmeztetés.

Bizonyos magát Eyugere Pál, S. Gábiel Arkangyalról nevezett Misszio congregatiólti eldözőpápnak kiadó olasz-zsidó kinézésű, erősen barna, közép nagyságu, viselles címá- dába öltözött, óralánczot is hordozó egyén tartózkodik a vidéken; több helyen papi há- zak vendégszeretét igénybe vette; misézett is, mert egy hivatalos pecséttel ellátott bizonyít- ványa is volt és ugy látszik, ennek alapján egy magyarországi egyházmegyei hivatalban is kapott hivatalos pecsétes bizonyítványt.

Nagyváradon az illető megbízhatósága, sőt legalább is egyházi fenyegetéssel nem sújtott papi jellege iránt alapos gyanu támadt, minek következtében az illetékes helyről kért

teljes hitelű bizonyíték megérkezéig tőle a fentebb érintett két okmányt bekérték s visszatartották.

A nevezett egyén azonban a megállapodás ellenére két okmánya hátrahagyásával a legelső vonattal elutazván, már a Rómából várt válasz előtt megerősítette az ellene támadt alapos gyanút, a mire a t. papság óvatos figyelme tisztelettel felhivatik és katolikus lapok e közlés átvételére tisztelettel felkértek.

Nagyvárad, 1896. június 10-én.

Fetszer Antal,
bibornok-püspöki titkár.

UJDONSÁGOK.

* **Stefánia özvegy trónörökösne** kedden az ünnepek után, ahogy öltözve volt, gyönyörű diszmagyar ruhában egy budapesti fényképész műtermébe hajtatott és levétette magát. Magyarországon ezuttal először.

* **Klotild főhercegnő alapítványa.** Tíz hónapja, hogy az álgiai erdőségében egy fekete vadmacska László főherceg halálát okozta és tíz éve annak, hogy a főherceg édesanyja felváltva Fiumében és Alcsuthon keres enyhülést, vigaszt, a mérhetetlen nagy csapás után. Klotild főhercegnő megtalálta vigaszt a vallásban és a jótékonyágban, a melynek újabb bizonyossága gyanánt huszezerkoronás alapítványt tett a Vöröskereszt-Egyesületben. A főhercegnő az egyesület elnökét, gróf Csekonics Endrét levélben kérte arra, hogy ez alapítvány évi kamatait betegek díjmentes gyógykezelésére fordítsák. Az elnök azzal köszönte meg a nagylelkű adományt, hogy örök időkre László főherceg nevét viselő ágyat létesített az Erzsébet kórházban. Az ágy betegeinek kijelölését Klotild főhercegnőre bízzák, mint a Vöröskereszt-Egyesület helyettes védőasszonyára, az alapítványt pedig a kórház márványtábláján fogják megörökíteni.

* **A bibornok itthon.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök ur Ó Eminenciája a tegnapi esti gyorsvonattal Nagyváradra hazakerkezett.

* **A mérnök és építészeti egyesület** ezredévi pályadíj alapjának kamataiból négy pályadíjat tűz ki a műszaki tudományok, illetőleg az építőművészet körébe vágó szakirodalmi művekre, melynek tárgyát a pályázók szabadon választhatják. A lepecsételt jeligés levéllel ellátott pályaműveket legkésőbb 1897. évi február hónap 1-éig a magyar mérnök és építészeti titkársághoz kell beküldeni.

* **Székesfehérvárott** Szt. István első magyar király sirja fölött Székesfehérvár lelkes főpásztora dr. Steiner Fülöp megyés püspök az ezredik évben kiváló ünneppel fogja megtartani Szent Istvánnak, a magyar nemzet apostolának, — kinek ezredéves főnállásunkat Isten és Magyarország Nagyasszonya után első sorban köszönjük — ünnepét. Az ünnepélyes istentisztelet végzésére Schlauch Lőrincz bibornok-püspökünket kérte fel ki készséggel fogadta Szt. István királyunk iránt, iglő nagy tiszteleténél fogva is a kedves felszólítást s így Isten segítségével az idén Szt. István király napján Szt. István sirja fölött fog pontifikálni.

* **Végzetes tévedés** áldozata lett tegnap az aacheni kath. plébános, Gimken. Egy szomszédos városkában egy droguista barátját látogatva meg, kettős szénsavas natront kért tőle. Ez tévedésből egy kés hegynyi mérget adott neki, a mitől Gimken meghalt. A droguista vétkeisége ki van zárva; az állítólagos natront egy nappal előbb kapták Kölnből.

* **Kényelmes halottkém.** Sajnálattal értesültünk egy oly hírről, melynek bár az egész megyében el van terjedve a hirt, mi még sem akarunk hitelt adni. F. nagybajomi orvos, tulajdonképpen halottkém is a nevezett községben s hirt szerint állítólag annyira visszaél hivatásával, hogy halottakat szekeren a saját lakására viteti és ott vizsgálja meg, sőt, amint állítják, a halotti bizonyítványokkal is több rendellenes dolgokat követelt volna el. Nem akarunk hitelt adni e híreknek, de két szempontból kötelességünknek tartottuk azokat közölni: ha ez esetek csakugyan megtörténtek, úgy a község s a közigazgatás tájékoztatása szükségessé vált; ha pedig nem történtek meg, úgy az illető orvosnak vélünk szolgálatot tenni az által, hogy tudomására hozzuk e hirt s alkalmat nyújtunk, hogy a község körében terjesztett híresztelést a maga valóságára szállítsa le, mert mint említettük, magunk sem akarjuk hinni, hogy egy orvos, kinek hivatása bármily körülmények közt szolgálatot tenni a közegészségügynek, — annyira kényelmes lenne, hogy ily botrányos dolgot megengedne magának.

* **Munkácsi Honfoglalás-a közszemlén.** A kormány megengedte a néprajzi missziókiállítás igazgatóságának, hogy a kiállítás látogatóinak megmutathassa Munkácsi Honfoglalását, mely ideiglenesen a főrendiház üléstermében van. Mától fogva a néprajzi misszió kiállítás közönsége ezt a képet is megnézheti, 10 kr beléptidij mellett.

* **Erdekes czáfolat.** Néhány fővárosi lap azt a hirt közölte, hogy Stefánia özvegy trónörökösne tegnap Ós-Budavárában volt és hosszabb ideig szívélyesen beszélgetett Badeni grófnéval, az osztrák miniszterelnök nejevel, valamint báró Bánffy Dezsőnével. Ma este e hirt a »Pester Lloyd« megczáfolja. A főhercegnő beszélgetett ugyan Badeni grófnéval, azonban a másik hölgy, a kit megszólításával tüntetett ki, nem Bánffy báróné volt, hanem özvegy Sennyey Pálné, született Fiáth báróné.

* **Uj kamarás.** A király gróf Trauttmansdorf-Weinsberg Károly tartalékos hadnagynak a herceg Windischgrätz 14. számú dragonyos ezrednél a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

* **A miniszter jóváhagyta.** Nagyvárad város nyugdíj-alapjáról szerkesztett 1895. évi számadásokat a belügyminiszter helyeseknek találta. Jóváhagyta továbbá Mandel József tűzoltó szakaszarancsnok, Weinczedlen József tűzoltó-őrparancsnok, Czika Zsigmond és Zöldi András tűzoltók nyugdíjazását.

* **A boszniai csapatok szaporítása.** Ó Felsége megengedte négy további bosnyák-hercegovinai gyalogszázadnak és négy zászlóalj-törzsnek föllállítását 1896. őszén.

* **Érettségi vizsgálatok a főgymnáziumban.** Nyolcz esztendeig tartó komoly munkának a befejezése, a középiskolai fegyelemmel való szakítás: nagy esemény, várva-várt nap a diákok előtt. Olyan rózsás színben látják az életet, úgy biztatja, csalogatja őket a szabadság, mikor majd nem parancs szerint, hanem ahogyan nekik tetszik, önnállóan élnek a világban és küzdenek a célért, melyet maguk elé tűztek. A középiskolai tanulmányoknak befejezése, az érettségi vizsgálatok most folynak a premontrei főgymnázium disztermében. Tegnap reggel 7 órakor kezdtek és valószínűleg holnap lesz csak vége. A vizsgáló-bizottság elnöke Nátafalusy Kornél királyi tankerületi főigazgató; jegyző Bellák Etele; tagok: Kotunovits Sándor igazgató, dr. Kolozsváry Béla, dr. Pácz Sándor, Novotny Alfonz, Cséplő Péter, Ponty Kelemen és Grexa Lóránd tanárok.

* **Térzene.** Kellemes, hűvös időben, nagy közönség gyönyörködött tegnap a 37-ik gyalogezred zenekarának szép játékában a Széchenyi téren. Derék katonáink igazán nagy szolgálatot tesznek a közönségnek, mikor ilyen kellemes szórakozásokat szereznek neki. A tegnapi est tizenhárom órától 7 óráig tartott műsora a következő volt: Hércsikek: 1. Üdvözlő induló. 2. Tittl: Nyitány. »A királyhadnagy«-ból. 3. Ziehrer C. M.: »Farsangi gyermekek.« Keringő. 4. Hornig: Alpesi rózsza. Francia polka. 5. Ch. Houvod: Nagy ábránd, a »Faust és Margit« operából.

* **Mezőgazdasági cikkek hamisítása.** A hivatalos lap tegnapi száma közli a földművelésügyi miniszter által kiadott rendeletet, mely a mezőgazdasági termékek, termények s cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-cz. végrehajtásáról intézkedik.

* **A révi tüzkárosultak** javára az I. nagyvárad munkás betegsegélyző pénztár részéről vettünk 10 (tíz) forintot. Ehhez adva az előbb kimutatott 6 (hat) forintot, szerkesztőségünkben begyűlt összesen 16 (tizenhat) forint.

* **A mai városi gyűlés.** Nagyvárad város törvényhatósága mai közgyűlésének tárgysorozatát már közöltük. Tegnap még néhány ügygel bővült a tárgysorozat. A pótlásul felvett ügyek a következők:

17. A biharmegyei és nagyvárad régészeti s történelmi egyesület meghívása a muzeum épület megnyitási ünnepélyére.

18. Déry János indítványa a személyszállító közúti vasut létesítése ügyében teendő intézkedés iránt.

19. Tóth Márton tiszti ügyész 6 heti szabadság idő engedélyezése iránti kérvénye.

* **Mikor lesz villamos vasutunk.** Évtizedek óta huzódik Nagyváradon a lóvonatu vasut létesítésének kérdése. Azóta már ajánlatokat adtak be más erőművi vasut építésére, de még ma sem tudjuk, hogy mikor fogja a város közönsége élvezni az ilyen olcsó és kényelmes közlekedés előnyeit. Déry János törvényhatósági bizottsági tag tegnap sürgős interpellációt, jobban mondva indítványt nyújtott be a város törvényhatóságához a melyben rámutat azon huza-vonára, sőt mulasztásra, hogy még mindig nem épült ki Nagyváradon a lóvasut, illetve villamvasut. Indítványozza, hogy a városi közgyűlés bizza meg a jogügyi, pénzügyi és szépészeti, közlekedési szakbizottságokat, miszerint intézkedjenek, illetve adjanak véleményét a villamvasut mielőbbi kiépítésére nézve. Az indítványt a mai közgyűlés tárgyalja.

* **Kéri a vízvezetékét.** A vízvezeték áldását még nem élvezzi Nagyvárad város egész közönsége, mert még sok utcán nincs lefektetve a csőhálózat. Az ilyen utcák lakosai a házbér-jövedelem 1%-át fizetik a városnak. Már több utczába, a háztulajdonosok kérelmére, pótlólag bevezették a vízvezetékét. Tegnap a v.-velencei Kis-Pecze-utca lakossai adtak be kérvényt a városhoz, a melyben kérik, hogy az ő utcájukba is vezessék be a csőhálózatot. A kérelemnek mindenesetre helyt ad a város.

* **A katonák millenniuma.** A három évvel ezelőtt bevonult katonákra nézve örvendetes hirt hallunk. Értesülésünk szerint tervben van, hogy az 1893. év őszén 3 évre bevonult ujonczokat, akiknek szolgálati idejük ez év szeptember végével telne le, pár hét múlva hazabocsátják szabadságra. Rendkívüli fontos ez a pár hónapi szabadság különösen a vidéki földműves ifjakra, akik a legnagyobb dolog időben szabadulnának haza. Erre vezetik vissza azon intézkedést is, hogy ez évben Magyarországon nem lesznek király-manőverek, csak kisebb gyakorlatok. A hirt természetesen fentartással közöljük.

* **A városház tervei.** A városi közgyűlés, tudvalevőleg úgy határozott, hogy az új városházára benyújtott 9 pályaterv közül négyet megvásárol 1000—1000 frtért. A négy terv a következő: »Szent László I.«, »Patriczius«, »Szent László II.« és a »Városczimer« jelíggel ellátottak. Sal Ferencz polgármester a lapokban felszólította a négy terv készítőjét, hogy nyilatkozzanak hajlandók-e a tervet a kitett 1000 frtért a város tulajdonába átengedni. Ifj. Rimánóczy Kálmán már kijelentette, hogy az általa készített »Patriczius« jelíggé tervet átengedi a városnak. A »Szent László I.« jelíggé terv készítője nem árulta el a nevét, de kijelentette szintén, hogy tervezetét átbocsátja a városnak. Tegnap érkezett meg Hübner Jenő budapesti műépítész levele, a mely szerint az általa benyújtott »Városczimer« jelíggé tervet átengedi 1000 frtért a városnak. Még a »Szent László II.« jelíggé terv tulajdonosa nem jelentkezett.

* **Villamos vasút Fiume és Budapest között.** Triesztből sürgönyzik egy bécsi lapnak: Mint Fiuméből jelentik, egy angol társaság elhatározta, hogy a tervezett fiume-budapesti villamos vasutat a legközelebbi időben létesíti, dacára, hogy a kormány kért kezvezményeket megtagadta, mert fél a már fönnálló vasutakra váró konkurenciától. A fiume-budapesti villamos vonat hat óra alatt fogja megtenni az utat.

* **Nagyvárad-i iskolás gyermekek a millenniumi kiállításon.** Ama szép terv, hogy a nagyvárad-i községi iskolák szorgalmasabb növendékei közül egy csapat a főváros és millenniumi kiállítás megtekintésére fölvezetessék, a megvalósulás küszöbén áll; annál inkább szükséges tehát hozzá a nagy közönségáldozatkészsége. Egy gyermek utazási és 3 napi ott időzési költségei átlag 10 frtot tesznek ki s így 30 gyermek fölutazására 300 frt szükséges, mely összegnek fele már begyűlt. Ismételve fölkeri a gyűjtő-bizottság mindazokat, a kik ezen nemes célra ha csak kisebb összegeket is — adományozni kegyeskednek, — sziveskedjenek akár ezen lapszerkesztőségéhez beküldeni, akár a városban forgó gyűjtőivek tulajdonosainak átadni azokat. A csapathoz, melyet két tanító fog vezérelni, módosabb szülék saját költségükön küldhetik gyermekeiket, ilyen jelentkezések már történtek is s Réz Mihály felügyelő igazgatónál a 10 frt lefizetése mellett még folyton eszközölhetők.

* **Bimbó-hullás.** Nánássy József nagyvárad-i lakost és családját súlyos veszteség érte, József nevű kis fiuk elhunyt. A kis halott temetése ma délután 4 órakor lesz Kolozsvári-utcáról.

* **A tűzér laktanya építése.** A tűzér laktanya építésére kiírt árlejtésnél a legelőnyösebb vállalkozó: a Härtl és Maczkovits szabadjai cég volt s így a közgyűlés ezeknek adta ki a laktanya építését. A laktanya építési költségeire vonatkozólag, az összeg mikénti fedezése tekintetéből, ugyan még nem jött le a miniszter jóváhagyása, azonban a tanács utasította a gazdasági tanácsost, hogy a területet adja át a vállalkozóknak s azok kezdjék meg azonnal a munkálatokat. Bizzon meg a vállalkozó cég egy tagot, a ki képviselje a céget. Maczkovits Titusz vállalkozó a napokban Nagyváradra jön az építés megkezdése végett. Őszre a laktanya összes épületeinek fedél alatt kell lenni.

* **Körözik a kereskedő urat.** Ifj. Kohn József sarkadi gabona kereskedő az »üzlet« mellett holmi okirathamissal akart nagyobb lendületet adni bevételének. A törvényszék megakarja ezen működését a büntető törvénykönyv alkalmazásával »jutalmazni«, de Kohn ur nem olyan hiu,

hogy ilyen »megtiszteltetések« inyére lennének. Egyszerűen inkognitó akarván maradni, megszökött. Családját is elhagyta. A törvényszék azonban igen kíváncsi Kohn ur hollétére, s mindenesetre személyesen óhajtja látni a kámforra vált kereskedőt s ezért országosan körözteti.

* **Orosz koronázási panama.** A moszkvai Kodinszky-téri óriási katasztrófának végre kezdik sejtteni tulajdonképeni okát. Az illető tisztviselők ugyanis a négyszázezer ajándék tárgy közül alig osztottak ki többet 150 ezernél, a többi pedig elsikkasztották. Az óriási sörtnak legnagyobb részét szintén üresen állították fel a térre. Ezen sikkasztás is fokozta a tolongást és a katasztrófa nagyságát, mert hisz a felényi ajándékért kétszeres erővel tört az óriási tömeg. Ezen az Oroszországban nem szokatlan hivatalos sikkasztás nyomára csak azon vizsgálat vezetett, melyet a katasztrófa után indítottak. Most a lelkiismeretlen hivatalnokok aligha nem Szibériában gondolkozhatnak elkövetett bűneik felett, mi a szerencsétlenül jártakat azonban nem fogja feltámasztani sírjukból.

* **Elmarad a sertés vásár.** A városi állatorvos jelentése szerint az utóbbi héten Nagyvárad város területén sertés-vészben sem nem betegedett meg, sem el nem hullott egyetlen sertés sem. A nyári országos vásár Nagyváradon június hó 22-én lesz; de az ezt megelőző sertés-vásár, dacára, hogy a vész a városban megszűnt, nem fog megtartatni. Tehát Nagyvárad városa ismét veszít néhány ezer forintot.

* **Ápolónők felvétele.** A magyar vörös-kereszt egyesület 1896. évi július hó elején új betegápolónői tanfolyamot nyit az Erzsébetkórházban. A betöltendő 11 helyre pályázhatik minden fedhetetlen előéletű nő 20—40 életév között, ki erkölcsi jobb meggyőződésből, hivatásszerűleg kíván az ápolónői életpályára lépni. A kérvények a szükséges okmányokkal felszerelve legkésőbb folyó évi június hó 20-áig terjesztendők be a magyar vörös-kereszt egyesület igazgatóságához (IV. Koronaherczeg-utca 2.), hol a közelebbi feltételek is megteudhatók. A folyamodványhoz melléklendők: a) keresztlevele, illetőleg anyakönyvi kivonat; b) ha az illető férjezett vagy kiskorú, bejegyzése a férjnek, szülőknek vagy gyámnak; c) erkölcsi bizonyítvány, mely vidéken az illető lelkészi hivataltól, nagyobb városokban az illetékes hatóság által is kiállítandó; d) hiteles bizonyítvány arról, hogy magyarul és esetleg németül is beszélni, írni és olvasni tud s kellő felfogási képességgel bír; e) hatósági bizonyítvány folyamodó családi viszonyairól és foglalkozásáról; f) egészségi és himlőtöltési bizonyítvány.

* **Eső esett.** Meleg, nyári eső hull a forróságától kiszáradt földre, megöntözi az utcák égető kövezetét kora délután, megmenti a járókelőket a fullasztó hőségétől és portól, a melyeknek hadat üzent ugyan már a város előjárósága is, hatalmas tömlökkel öntözgettetvén estenként az utcákat, de csak estenként, a miből bizony a közönségnek nem nagy haszna van. Hull az áldott eső a mezőkre, a szépen zöldülő vetésekre, melyekre olyan szép reményekkel tekint a dolgos gazda. Aranyat ér, áldásos a tegnap éjjeli és délutáni eső minden cseppje, hálaival emeli fel érte kezét minden ember a Mindenhatóhoz.

* **Étető helynek használt utca.** A város egyik legelhagyottabb utcája a Kálvária-utca; a város seprője még soha sem ért el odáig; rendőrt csak néha éjjel látni, mikor unalmában a hegyek felé megy kissé levegőzni. Ha már nem takarítja a város az utcát, gondoskodnék, hogy a falusi szekeresek ne csináljanak ott vásárt. Naponkint csapatostól jönnek a fás szekerek oda s a zöld gyept legeltetik lovaikkal; egyuttal tele szemetelik széna és szalmával az utcát. Talán csak még sem a falusi szekerek etetőhelyül valók az utcák.

Énekvizsgálat.

A községi polgári leányiskola. Szépszámu közönség jelenlétében, tegnap d. u. 4 órakor tartották meg a községi polg. leányiskola növendékei énekvizsgájukat, az új reáliskola torna

csarnokában. Jelen voltak: Mezey Mihály vizsg. biz. elnök, Hegedűs Géza, Kunyhósy János, Réz Mihály, Böszörményi Géza, Szemes Imre, Gálbory Sámuel, dr. Tóth Mihály, Fetszer Antal, Brósztel Lajos, Körössy Endre, Stark Gyula, Kertész Miksa, Krüger Viktor, Laday Kázmér, Dus László, a községi tanítói kar. A leánykák gyönyörű összhanggal énekeltek el a következő műsort:

I. Szakasz: 1. Király-Hymnus. Belezna Antaltól. 2. Királyi-dal. Nágeli György. 3. Népszó a királyhoz. Szentirmay Elemér. 4. Ima. Major Gyula. 5. Reggeli ima. Reichardt Frigyes. 6. Magyar nemzet. Palotásy János. 7. Ej, haj, kis virág. 8. A méhecske. 9. Csillító (bölcse-dal). Erdődi Ernő. 10. Madárka. Bethoven Lajos. 11. A rab madár dala. Hegyi Béla. 12. A kis fonó leány. 13. A kis doboz. II. Szakasz: 14. Madár-dal. Belezna A. 15. A csónakban. Meves V. 16. Hajnalodik. (Népdal). 17. Pitypalatty. (Pósa L.) Tihanyi Á. 18. Három népdal. 19. Honfi dal. 20. Rákóczy-Bercsényi emlékezete. (Kurucz dal.) 21. Zászló felavatásra. Belezna A. 22. Talpra magyar. Belezna. 23. Rákóczy-induló. 24. Hymnus. Erkel F. 25. Szózat. Egresy B.

A közönség zajos tapsokkal jutalmazta a fáradságtalan mestert, Belezna Antalt, kinek több gyönyörű dalát is elénekeltek.

Mezey Mihály, a dalkör tagjait, gyönyörű rózsacsokrokkal jutalmazta meg.

Iskolai vizsgálatok.

A nagyvárad-i községi elemi leányiskolák III-ik osztályaiban az évről évről vizsgálatok a következő sorrend- és időben fognak megtartatni. A nagyvárad-újvárosi (örcuzai) községi elemi leányiskola III-ik osztályában f. évi június hó 15-én (hétfőn) délelőtt 8 órakor; a nagyvárad-olaszi (körözsparti) községi elemi leányiskola III-ik osztályában f. é. június hó 15-én (hétfőn) délután 2 órakor; a nagyvárad-velencei és váraljai községi elemi leányiskola III-ik osztályában f. é. június hó 16-án (kedden) délelőtt 8 órakor. Mely nyilvános vizsgálatokra a t. szülőket s érdeklődő tanügybarátokat ez uton is meghívja és szívesen látja. Nagyváradon, 1896. évi június hó 11-én. Nemeskey Andor, vizsgáló-bizottsági elnök.

A nagy-magyar-utcai gör. kath. elemi fiúiskolában az évről évről vizsgálat két csoportban fog megtartatni. Az I-ső és II-ik osztály f. hó 12-én; és a III-ik, IV-ik osztály folyó hó 23-án. Mely vizsgálatokra a t. szülők és tanügybarátok tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1896. június 10. Az igazgatóság.

A nagyvárad-i községi elemi összes III-ik, IV-ik és a polgári fiúiskola összes osztályainak tornavizsgálata a »Sport« téren f. hó 13-án (szombat) délután fog megtartatni. Miről az érdekelt szülőket, gyámokat és tanügybarátokat azzal értesitem, hogy a tornavizsgálat három és fél órakor veszi kezdetét. Nagyvárad, 1896. június 10. Hoványi Géza vizsgáló bizottsági elnök.

A nagyvárad-váraljai községi elemi hármas (fiú és leány IV—VI.) és a csillagvárosi vegyes (fiú és leány I—II.) osztályaiban a záróvizsgák a következő rendben fognak megtartatni: a váraljai leányiskola IV—VI. osztályaiban június 15-én hétfőn délelőtt; a váraljai fiúiskola IV—VI. osztályaiban június 17-én szerdán délelőtt; a csillagvárosi vegyes iskola I—II. osztályaiban június 18-án csütörtökön délelőtt. Nagyváradon, 1896. június hó 10-én. Gabriely Lajos, v. b. elnök.

A községi elemi leány-iskolák második osztályainak tanév záró-vizsgálatai a következő sorrendben és napokon fognak megtartatni; 1. június 15-én hétfőn az újvárosi (ör-utcai), 2. június 16-án kedden az olaszii (körös-parti), 3. június 17-én szerdán a váraljai községi elemi leányiskola II-ik osztályában. A vizsgálatok — melyekre az érdekelt szülők, gyámok és érdeklődő tanügy barátok, ezuton is meghivatnak — mindegyik iskola csoportnál reg-

gel 8 órakor veszik kezdetüket. Nagyvárad, 1896. június 10-én. *Hering Sándor*, vizsg. biz. elnök.

A nagyvárad-i községi polgári leányiskolában az évfáradó vizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni: 1896. június hó 15-én az I-ső 16-án a II-dik, 17-kén a III-dik és 18-kán a IV. osztályban mindannyisze d. e. 8—10-ig a nyelvtani és történelmi szakkból 10—12-ig, a mennyiségtani, természettudományi szakkból. Ugyan-e hóban tartatnak a magánvizsgálatok is, még pedig 18-kán d. u. 3—6-ig az írás beliek és 19-kén d. e. 8—12-ig és d. u. 3—6-ig a szóbeliek. Az előbbiekre tisztelettel meghívja a szülőket és tanügybarátokat. Nagyváradon, 1896. június hó 9-kén a vizsgálati elnökség.

IRODALOM.

— **Lourdes története orvosi szempontból.** Dr. Boissarienak ily című világhírű művét szándékozik most magyar nyelven kiadni *Haiczl Kálmán* dr., garam-szent-benedeki plébános. — Lourdes csodaeseményeinek hatása alatt áll 37 év óta a világ. Nincs nemzet, melynek fiai oda ne zárandokolnának, hogy hitükben erősödjenek, bajaikban vigasztalást, szenvedéseikben gyógyulást keressenek. Lourdes története ma-holnap egész irodalmat képvisel s ha Lassere ékes tolla a lourdesi jelentések és gyógyulások történetét az egész világon elterjeszté, nem kevésbé értékes, sőt hitetlen korunkban talán még nagyobb fontossággal bír Boissarie dr. fentjelzett művének megjelenése, ki Lourdesnek eseményeit mint orvos, tudós, s a lourdesi orvosi bizottságnak tagja tárgyalja. Öt éven át állandóan Lourdesben tartózkodott, hogy mint a tapasztalat és megfigyelés embere vizsgálja a rendkívüli gyógyulásokat. Hosszas megfigyeléseinek és tapasztalatainak eredménye a könyv, mely Francia- és Németországban nagy feltűnést okozott és számos kiadást ért. Nem lenne teljes Lourdesnek magyar irodalma, ha e mű fordítása meg nem jelenne. *Haiczl dr.*, a ki már czikkben megírta Lourdesben tett személyes tapasztalatait, derék munkát vállalt magára, midőn eltökélte, hogy még a jövő hó elején kiadja a fordítást. A mű terjedelme 8 r. 36 iv, ára füzve 1 frt 60 kr., (növevényekpapoknak 1 frt 20 kr.), diszes vászonkötésben 2 frt 20 kr. (Sacerdotibus erga sacra.) Előfizetéseket elfogad *Buzárovits Gusztáv* könyvkiadói hivatala Esztergomban és *Haiczl Kálmán* dr. plébános Garam-Szent-Benedeken (Bars megye).

— **Előfizetési felhívás Biharvármegye és Nagyvárad város népoktatási intézeteiben tartott ezredévi ünnepélyek emlékkönyvére.** Feledhetetlen órákat szándékoznak megörökíteni. Eljár az idő, és a magyar társadalom kegyelettel fogja csak néhány év múlva is gyűjtögetni azokat a szent maradványokat, melyek a magyar haza ezeréves fennállása ünnepére vonatkoznak. Keblünkön fogjuk viselni azokat a képeket, jeleneteket, egyének alakjait és tetteit, melyek az ezredéves ünnepélyek lefolyására emlékeztetnek. Kincset ér minden kis morzsálék. Egy halmaz ilyen kincset gyűjtöttünk mi Biharvármegye tanítói, iskolái, tanügy barátai és községei részére. A biharmegyei kir. tanfelügyelőséghez beküldött hivatalos jelentések alapján összegyűjtöttük s egy jókora kötetbe foglaltuk mindazon adatokat, melyek a megyénkbeli iskolákban tartott ezredéves gyermekünnepélyre vonatkoznak. Az iskolai ünnepély lefolyása, programja, a szereplő tanítók, iskolaszéki tagok és gyermekek neveivel, alapítványok, adományok, szóval az ünnepély lefolyásának minden részlete Biharvármegye valamennyi iskolájáról benn lesz ebben a kötetben. — Mintegy megörökítjük véle a jelent s fölállítjuk azt az emlékoszlopot, mely Biharvármegye iskoláinak hazafias szellemét s a millenniumi kegyeltes tények emlékéit örzi meg a messze utó-

kor számára. Ezen emlékműre előfizetést nyitunk. Kérjük Biharvármegye tanítói karát, iskolaszékeket, gondnokságait és tanügybarátait, ugyszintén a megyebeli községek előjáróságait, hogy ne mulasztják el e művet megszerezni s megrendelésüket legkésőbb folyó hó 30-ig az előfizetési pénzek beküldése mellett *Laszky Armin* könyvkiadó urnál bejelenteni, hogy a nyomandó példányok számára nézve tájékozva legyünk. Könyvünk folyó év augusztus hóban fog megjelenni. Előfizetési ára füzve 1 frt 10 kr. vászonba kötve 1 50 kr. postamentes elküldéssel. Bolti ára füzve 1 50 kr. vászonba kötve 2 frt lesz. Az előfizetési pénzek *Laszky Armin* könyvkiadó hivatal Nagyvárad, Kossuth-utca küldendők. Nagyvárad, 1896. június 9-én. *Máthé Géza*, kir. s. tanfelügyelő. *Sipos Orbán*, kir. tanfelügyelő. *Vaday József*, községi tanító.

— **A magyar hitelügy története.** *Vargha Gyula* dr., az országos statisztikai hivatal igazgatója, a millenniumi kiállítás V. csoportjának megbízásából, megírta a magyar hitelügy és a magyar hitelintézetek történetét. Most jelent meg ez a tartalmára és kiállítására nézve egyaránt igen becses könyv, mely a középkorig visszamenve tárgyalja azokat a viszonyokat és jelenségeket, melyek a magyar hitelügy terén észlelhetők voltak. Az egész könyv széles, tudományos alapon, de azért a nagyközönség részére szánt stílusban van megírva és derék eredménye annak a nagy munkának, melyet szerzője reá fordított. Igen czélszerű lett volna a könyvnek kiegészítése a kiállítás V. csoportjának idevonatkozó grafikai tábla-gyűjteményével, annál is inkább, mert a könyv — mint az előszó is mondja — tulajdonképpen magyarázója azoknak a statisztikai kimutatásoknak.

EGYESÜLETEK.

A zenecseregyesület dalárdájának hangversenye. Élénk érdeklődést tanúsít a közönség *Beleznay Antal* jeles gárdájának e hó 20-án, a révi tűzkárosultak javára történendő fellépés iránt. A műsor még nincs teljesen összeállítva s a dalárdisták, még mindég tanulnak, hogy valósággal meglepje a közönséget.

MULATSÁG.

A várad-velencei Népkör ünnepélye. A várad-velencei Népkör fenállásának XXV éves évfordulója alkalmából saját helyiségeiben f. hó 14-én azaz vasárnap ünnepélyt tart, melynek programja a következő: Délelőtt 11 órakor a diszközgyűlésen. *Megnyitó beszéd* tartja: dr. *Moskovits József* elnök. A várad-velencei Népkör története írta és felolvassa: *Szmetka György*. *Alkalmi szavallat*, tartja *Tóth Ferencz* joghallgató a kör főjegyzője. Este 8 órakor: *Nyitány*: előadva a zenekedvelők egyesülete által. *Felolvasás*, tartja dr. *Várady Zsigmond*. *Költemény*, Szalóki Elektől, szavallja: *Bajnocsi Valéria* k. a. *Zenedarabok*: előadva a zenekedvelők egyesülete által. Belépti díj személyenkint 50 kr. Családjegy 1 frt. A hangversenyt táncz fogja követni.

A nagyvárad-i kereskedő-ifjuság egy része 1896. évi június hó 14-ik napjától kezdve nyolcz egymásután következő vasárnapra *Lőrincz Viktor* ur házában Alsó-Nagy-Pecze-utca 235. szám alatt zártkörű, házias nyári tánczestélyt fog rendezni. Hölgyeknek a meghívó belépti-jegyül szolgál. Kezdeté 8 órakor.

SZINHÁZ.

Romeo és Julia.

Shakespeare est.

A nagy britt költő szelleme költözött tegnap ismét a rozoga bódéba. A sok üresen csillogó zajos léhaság után az idyll felújító hatását éreztük. Mikor a tiszta szüzi szerelem poetikus hangjait halljuk, mintha harmattól csillogó virágos mezőn járnánk a csengő madár dalt figyelve; a titkos életre keltő erő hatása alatt állunk; egy sugallat vonul át lelkünkön: kicsinységünk érzetének inspirációja a hatalom

ellenében s a teremtő erő glóriája fénylőbben sugárzik szemünk előtt.

Miben rejlik az a századokot túlélő energia, a melylyel a költő szelleme — a premiere varázsával — vonja bükkörébe a hallgatóságot, ma ép úgy, mint a XVI. század angol szinpadának közönségét?

A nagy alkotó erő, a világ genie privilegiuma ez!

Shakespeare az embert, az emberi lelket, érzelmeket mutatja be műveiben úgy, mint — sem előtte, sem utána — senki más. Az ember lélekvilága ugyanaz volt Cheops korában is mint ma; az ó-kor embereinek tetteit ugyanazon érzelmek vezérelték, mint a Shakespeare korabeliekét vagy éppen a fin de siècle embereit — csak a formaságokon, a kifejezés minémiségén a konvencziókon látszik meg az idő keze.

A rimek összecsengő zenéje rólunk emberekre, hozzánk emberekhez, szívünkhöz szól; értjük a szent szerelem virágos szavait — a halhatatlan költő szelleme itt lebeg atmoszféránkban...

Romeot *Klenovits* játszta, hévvel bensőséggel, szép alakja, organuma csak az ily temperamentumának is megfelelő szerepkörben érvényesülhet a legjobban, az este szép sikert ért el, sajnos, hogy oly csekély közönség nézte végig játékát.

Fekete Rózsikát most láttuk első nagy szerepében, kíváncsiak is voltunk reá s ő meglepett bennünket, játékában benne van minden alap motívum, a mi igaz művészetre mutat. Az erősebb kitörésekhez nincs meg kellő ereje, de ehhez csak routine kell, a hol a gyengéd szerelem szavait kell kifejeznie — bájos egyénisége párosul művészetével.

A többi szereplők közül *Szentgyörgyi* (Capulet), *Bartos* (Lőrincz barát) *Kantay* (Dajka) s *Rózsahegy* (Merkutis) váltak ki. *Dayka* szánalmas costümben jelent meg. *Laczkó Aranka* is egy, a ki átérzte a szerepét.

Legyen a végén az, hogy nem érthetjük a közönség közönyét a Shakespeare esték iránt.

P. J.

Hírek a szinkörből. A mult szombat- és vasárnap oly zajos sikert aratott *3 Kázmért* adja ma harmadszor a szinkörben, remélhetőleg telt ház előtt, minthogy a bemutató előadások alkalmával a közönség jelentékenyen a millenniumi ünnepségeken volt, s így csak most lesz alkalmuk láthatni a pompás darabot, s a két sikeres női szereplő *S. Aldor Juliska* és *Turcsányi Olga* alakításaiban gyönyörködni. *Pénteken* a Komoly Luderman vigjátékának a *Pillangó csatának* lesz bemutatója, a főszereplők *K. Szerémi G. Cserni Berta*, *Turcsányi O. Laczkó Aranka*, *Szentgyörgyi, Janovits, Rózsahegy, Szalmári és Dózsa*, kik egytől egyik egyéniségüknek megfelelő jó szerephez jutottak. Szombaton a mult hétről elmaradt *Szultán* adatik, *S. Aldor Juliska, Forra Ferike*, és *Lányi Edit* tel a főbb szerepekben.

Igazságszolgáltatás.

Meglötte a pajtasát. A mult év deczember havának 12-én *Gaszner Károly* káptalani gazdatiszt eltávozott lakásáról, otthon hagyva a kocsist és a hetesét. *Albucz György* hetes fát vitt be a gazdája szobájába, a hova utána ment a kocsis, *Varga János* is. *Varga János* szét nézegetett a szobában, míg a pajtasá a fát lerakta, kezébe vette a falon függő fegyvert és tréfálkozva irányozta *Albucz Györgyre*, azzal a szóval:

— Tudok én úgy löni mint a tekintetes ur.

Albucz komolyan intette a kocsist, hogy ne játszék, mert meg van töltve a fegyver és el talál sülni.

— Ne félj te attól felelő *Varga János* és abban a pillanatban, mikor ezt kimondta elsült a fegyver és halva rogyott össze *Albucz János*. Ezért a tettért a nagyvárad-i kir. törvényszék elé került tegnap *Varga János*, mely gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt elítélte 1 évi foga házra.

Királyi tábla.

— Elintézetett ügyek. —

Polgári tanács.**Dr. Járosy Károly.**

1189. Itj. Kohn Sámuel — Margitta község, — rendelet.
1252. Dusan Juon — Pojenár község, — feloldva.
1225. Sipos István — tanubírság ügye, — helybenhagyva.
1238. Szücs János s. t. — Miusi István, — megváltoztatva.

Dr. Gedeon László.

1112. Morgován Péter és neje Morgován Flóra, — helybenhagyva.
1240. Dr. Szende Tivadar — Dán Tógyer, — visszautasítva.
1266. Sikló község — Mihucz Mojsza, — helybenhagyva.
1268. Nagyvárad g. kath. káptalan — Oláh Mária, — rendelet.

Dr. Marienescu Athanas.

1246. Kapros Julianna — Nagy Károly, — helybenhagyva.
1251. Adorján Mihály — Szilágyi Erzsébet, — feloldva.
1253. Petrovits Antal — Dorka Anna, — rendelet.
1255. Mészáros Amália — Somtag Károly, — megváltoztatva.
1256. Varjassy Ilona — Kabdebó Kálmán, — helybenhagyva.
1257. M. k. kincstár — Krisán Petru, — részben megváltoztatva.

Dobosffy Alajos.

1236. Tyalog Lajos és társai — Pikó Béla, — helybenhagyva.
1237. Durkó Zsófia — Durkó Sámuel és t., — részben megváltoztatva.
1254. Petromán Tódor — özv. Petromán Juonné s tsa. — rendelet.

Fráter Imre.

1188. Popa Flóra s t. — özv. Popa Tógyerné, — helybenhagyva.
1235. Kis Terézia — özv. Pardi Gáborné s t., — rendelet.
1209. Pap Pál ügyvéd — bírságolási ügye, — helybenhagyva.
1217. König Tivadar — hagyatéki ügye, — megváltoztatva.

Büntető tanács.**Urbán Adolf.**

1859. Mikle György, idegen ingatlan rongálás, — helybenhagyva.
1895. Tompai Ferencz és neje. lopás, orgazdaság, — helybenhagyva.

Polchy Mór.

1613. Gsucs Pável a Gligi, súlyos testi sértés, — helybenhagyva.
1637. Vékony Lajos. erőszak, nemi köz., — megváltoztatva.
1682. Heller Ernő, sikkasztás, — helybenhagyva.
1683. Turi András, erőszak, nem köz., — helybenhagyva.
1702. Illés Tógyerné s társai, gondatlanságból okozott emberölés, — megváltoztatva.

Molnár Géza.

1699. Geb Fülöp, súlyos testi sértés, — helybenhagyva.
1700. Fodor Julianna és tsai, lopás stb. — részben megváltoztatva.
1701. Nagy Sámuelné, gondatlanságból okozott súlyos testi sértés, — helybenhagyva.
1718. Muszka Pável és t., lopás, — részben megváltoztatva.
1720. Onodi Pál, rágalmazás, — rendelet.
1721. Seprecsán Toda s t., hatóság elleni erőszak, — részben megváltoztatva.

REGENY-CSARNOK.**Tom és én.**

Irta: I. van Woude.

39

— Te egészen ferde álláspontot foglalsz el, kedves nővérem; mondja egyszer Adél. Valld meg csak, hogy félig meddig már megbáratkoztál azzal a gondolattal, hogy irsz neki?

— Nos igen, miért is ne?

— Látod... És ha te majd alázattal és szívbéli fájdalommal az ő jóakarátának csekély bizonyítványáért eskedelni fogsz, akkor majd ő felsége kegyelmesen méltóztatni fog azt neked ama föltétel alatt kezdedhez juttatni, hogy te bünbánattal visszatérsz az ő védő szárnyai alá.

— Ugyan ne beszélj ily dőreséget.

— Jól tudod te, hogy, nekem igazam van. Ő neheztel rád, mert itt maradtál, talán más okból is — hiszen te engem nem avattál bizalmasodnak — és most, ezt ismétlem neked, te egészen ferde álláspontot helyezkedel vele szemben.

Maradj te csak nyugodtan itt és ne hallass magadról semmit. Bizony ez az egyedül értelmes taktika egy asszony részéről... Jobb volna még, ha féltékeny is tehetnéd,

erre azonban most, sajnos, nincs alkalom. Oh, mennyire szeretnék vele egyszer négyszem közt beszélni.

— Hogy őt féltékenyéd tedd? ... Nem ezt nem engedem meg a világ minden kincseért.

— Talán csak nem félsz tőle? kiált föl Adél hirte.

— Igen, egy kicsit; mondom zavartan mosolyogva. Valóban félttem őt.

Néhány hét előtt nem adtam volna ily választ. Most azonban másképpen áll a dolog... Ugyan mi változtatta meg úgy véleményemet? Adél hitetlenül csóválja a fejét.

— Tedd féltékenyéd és a lábaidnál fog térdelni, te kis bohó... De hallga! most jönnek.

Csakugyan hallok csiling-csiling. Milyen kedvesen hangzik ez a hólepte téli tájkép közepette. És a fogatok hozzá. A diszesen felszerelt, fejbokrétákkal ellátott lovak a csinos számokkal lassan közelednek lakásunkhoz. Mily kedves látvány! Milyen vidáman szól a csengő-pengő csilingelés, mihelyt a lovak mozdulnak! Erre eltűnik boszuságom és türelmetlenül húzom Adélt magammal a számokhoz.

Mansfelot kapitány, amint minket meglát, leszáll a bakról gyepelével kezében, hogy segítségemre legyen a beszállásnál.

Már beakarok szállani a szánra, amikor lovom megcsuszik és egész hosszában elterül a földön...

Nem tesz semmit. Gyorsan fölugrik, hamar röpke pillantást vet arcunkra, kénytelen-kelletlen elneveti magát, azután pedig zavarában odakacsint a helyre, ahol levágódott.

Ez már sok volt az én idegeimnek. Előbb sietve karmantyumba dugom arcomat, azután pedig, mikor olyan bambán maga mögé kacsint, nem tudom magamat tovább türtöztetni. Kaczagnom kell; gyorsan visszaszaladok a házba és a kapualjban rejtőzöm. Itt azután teljes szívemből nevetek, hogy könyek peregnék le az orcáimon; de csakhamar ott terem mellettém Adél, aki félig meglepetten, félig boszsan az ajtón bedugja a fejét. Amint azonban engem meglát, őt is elfogja a nevető göres a szája szögletei körül csak úgy cikázik, de nem tört ki a kacagás; mert tud uralkodni magán,

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.**A nuncius elutazott.**

Budapest, június 10. (Saj. tud. táv.)
Sokatelli pápai nuncius ma elutazott a fővárosból.

A király a kiállításon.

Budapest, június 10. (Saját tud. táv.) Ő felsége a király ma délután 3 órakor megjelent az állatkiállítási terület lovagló téren és megnézte a katonai díjlovaglást több főherczegnő és főherczeg kíséretében. A díjlovaglás nagyon tetszett a Felsőnek.

A pénzügyi albizottság ülése.

Budapest, jun. 10. (Saj. tud. táv.)
A magyar delegáció pénzügyi albizottsága Harkányi Frigyes elnökle alatt ma ülésezett. A bizottság Szerb György előadó ajánlatára elfogadta a közös pénzügyi költségvetést, ugyszintén a póthiteleket.

A szabadelvűek komédiázása.

Budapest, június 10. (Saját tud. távirata.)
Ma délután az országgyűlésből kijövet egy kis incidens történt a Sándor-utcában. Ugron Gábor ugyanis, a ki nagyon ingerült állapotban hagyta el a házat, az utcán hangosan odakiállított a szabadelvűeknek:

— Komédiát játszottak; nem engedtek meg semmit; de megbosszuljuk magunkat, mert a legközelebbi javaslatnál olyan általános vitát csinálunk, hogy hét hónapig tart a tárgyalása.

A svéd trónörökös Budapesten.

Budapest, jun. 10. (Saját. tud. táv.) Gusztáv svéd trónörökös ma meglátogatta a kiállítást és elraddatással beszélt a látottakról. A kiállítás területéről ő Felsőségéhez, a királyhoz ment a trónörökös kihallgatásra. Később svéd tábornoki egyruhában meglátogatta őt a király.

Közgazdaság.**Nagyvárad hetivásár.**

— Junius 9. —

Vásári árjegyzék a nagyvárad piacczon 1896. június 9-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza 6.20—6.— Kétszeres buza 5.40.—5.20. Rozs 5.20—5.— Árpá 4.70—4.30, Zab 5.10.—4.80 Tengeri 4.20—4.10 Borsó 14.— Lencse 16.— Bab 8.50. Köleskása 11.50 Burgonya 2.70 Lángliszt 12.50 Zsemlyeliszt 11.70 Fehérkenyér liszt 11.— Barnakenyér liszt 9.50 szóna fuvarral 2.60. Szalma fuvarral 1.70 Szalonna 50.— 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr., 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa. bikk 3.—, tölgy 2.80, cser 3.20. 100 kiló marhahus 52.—. Öntött gyertya 54.—. Lámpaolaj 50.—. Egy liter bor 6 50, uj 40. Pálinka 38 szilvapálinka 88, szesz 80. Egy métermázsa kő-só 10.70, nyers fagygyu —24, olvasztott fagygyu —36, szappan —26, birka gypju 100 — magyar gypju 40.—. Egy hektoliter ó-bor 45.— uj bor 35.—, mész 1.20, kemény faszén 1.50, puha faszén —, kendermag 9.50, köles 6.— repce 0.00, dió 26.—, mogyoró —, aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 14, szalonna 60, sertéshus 52, juh-hus 38, veres hagyma 14, fog-hagyma 34, bors 1.60, paprika 1.20 barnakenyér 9. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 6.50 mm. Luczernamag 25 36. frtig, 1 mm. Lóhere 30.—42 1 mm Burgondi 24.

Marha ártáblázat 1896. június 9-ről

egy pár első rendű jármás ökör 360.320 egy pár másodrendű jármás ökör 225.280, egy pár harmadrendű jármás ökör 125.180. 1 pár fejős tehén 160.—0.1 drb. vágó ökör 250 kgr. —85 1 drb vágó tehén 150 kgr. 65.—, 1 drb. veres borju 12.—, 1 drb. fél éves borju 16.25, 1 drb egy éves borju 22.40. két éves borju 26 54. 1 drb. hizott sertés —, — 1 pár fél éves sertés —, — 1 pár egy éves sertés —, — 1 pár két éves sertés —, —, egy drb. jó igás ló 90. —.

Forgalmi kimutatás 1896. évi június hó

9-ről: Tiszta buza körülbelül 400 hltr, kétszeres buza 100 hltr, rozs 400 hltr, árpa 50 hltr. zab 50 hltr, tengeri 400 hltr, burgonya 800 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy — drb, félhizott — sovány —, süldő —, malacz —, hizott marha 20, jármás ökör 500, fejős tehén 400, borju 313, bivaly 6, juh és bárány 500 ló 384.

A magyar gazdaszövetség igazgató-vá-

lasztmánya kedden ülést tartott Károlyi Sándor gróf elnökle alatt. Az ülésen jelen voltak: Zseiénszky Róbert gróf, Wittmann János, Somsich Andor, Salamon Ödön, Reusz Henrik, Kodolányi Antal Teleky Arréd gróf, Renner Gusztáv, Baross Károly, Emödy József, Melczér Gyula, Bernáth István, Szalay Imre, Makkfalvay Géza, Forster Géza stb.

Károlyi Sándor gróf elnök üdvözölte a megjelent tagokat s felszólítja Bernáth István ügyvezetőt a gazdaszövetség által programmul fölvetett javaslat felolvasására, mely a következő pontokból áll:

1. A **közteherviselés** igazságosabb megosztása: a földadó, s a II. oszt. keresetadó leszállítása, utóbbinak fokozatos megszüntetése. A **hus- és borfogyasztási adó** leszállítása. A **börzeadó** elrendelése. A **III. oszt. keresetadó** szigorubb kivetése és behajtása, épp úgy a tőkeamatadó is.

2. A **mezőgazdasági hitelügy** szervezése: a jelzálogos hitel olcsóbbá tétele, a hitelszövetkezetek terjesztése, telekkönyvi reform.

3. A mezőgazdasági jövedelmi források szaporítása.

4. A mezőgazdasági munkások, cselédek és alkalmazottak jogviszonyainak törvényes szabályozása.

5. Az autonóm vámtarifa revíziója. Az Ausztriával kötendő kiegyezésnél a mezőgazdaság érdekeinek megvédése, s ezen érdekeknek megfelelő közlekedési és tarifapolitika.

6. A mezőgazdaságot károsító visszaélések megállása: a kikészítési eljárás szabályozása és az árukat jogosulatlanul befolyásoló egyezmények (kartellek) megakadályozása az állami kedvezmények megvonása által.

7. Gazdasági főiskola felállítás.

E javaslat felolvasása után Szalay Imre a gyűlés egyhangú helyeslése mellett indítványozta, hogy azt általánosságban fogadják el, egyszersmind ajánlotta annak terjesztése céljából, különös tekintettel a közeledő választásokra, a vidéken népgyűlések tartását, nemkülönben az országgyűlési pártok felszólítását, a programpontok beható tárgyalására. Egyszersmind indítványozta a programpontoknak rövid, velős alakban való megszerkesztését.

Ezután élénk vita fejlődött ki a javaslat egyes pontjaira nézve, így különösen a fogyasztási, a szesz- és községi pótdóra vonatkozólag, melyben részt vettek: Szalay Imre, Makkfalvy Géza, Boross Károly, Wittmann János, Emődy József, Károlyi Sándor gróf elnök, Salamon Sándor, Zselénszky Róbert gróf, Melczér Gyula stb. A javaslatot lényegében változatlanul elfogadták.

Védekezés a »vetési bagoly-hernyó« ellen. Gyönyörű szőlős oltványok készültek tavaly a nagyvárad szőlő-telepen s egy váratlan csapás, a »vetési bagoly-hernyó« tömeges megjelenése több mint két harmadát elpusztította. Az idén még több oltvány készült s az eredmény, minden várakozást meghalad s hogy e gyönyörű oltványok ismét el ne pusztuljanak, az »állami rovar-tani« állomás megállapítása szerinti védekezést megtették s mindent elkövet a szőlő-telep kezelésére, hogy mentől több oltványt produkáljanak s hogy az idén is egy nagy lépéssel szabadjon a rekonstrukció nagy munkája, a megvalósulás felé.

Sertésvész Biharmegyében. Mező-Telegdéről jelentik, hogy az ottani járásokban fellépett sertésvész miatt a földmivelésügyi miniszter Kisujfalú és környékére a zárlatot elrendelte.

A filloxera ellen való védekezés céljaira szolgáló szénkéneg szállítására használt és az állam által fentartott 16 szénkéneg-raktárban forgalomban levő vashordók nagy része a hosszas használat következtében megrongálódván, utóbbi időben a szénkéneggel védekező szőlőbirtokosok igényei kielégítendőül kielégítettek nem voltak. Ezen a bajon segítőül, a földmivelésügyi miniszter a képviselőházban tett kijelentésének megfelelően 500—1000 darab új szénkénegvashordó beszerzését határozta el. E vashordók elkészítésére a miniszter nyílt pályázatot hirdetett, melyre az ajánlatok folyó évi június hó 20-ig nyújtandók be a földmivelésügyi miniszteriumba. Erre vonatkozó részletes felvilágosítások a földmivelésügyi miniszterium borászati ügyosztályában kaphatók.

Terménytőzsde.

Budapest, június 10.

B u z a tavaszra, bácskai	6.73
» tavaszra, északi	0.—
» szeptember-októberre, bácskai	0.—
» szept.-okt.-re északi	0.—
R o z s tavaszra, bácskai	0.—
R o z s tavaszra, északi	0.—
T e n g e r i június-júliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.65
» aug.-szept.re, északi	10.70

Bécs, június 10.

B u z a tiszai	7.25—7.65
» bánsági	7.08—7.60
» bácskai	0.—0.—
» szokványúru őszre	6.95—7.70
B u z a szokványúru tavaszra	6.98—7.00
R o z s tiszavidéki	—0.—
» szokványúru őszre	—0.—
» szokványúru tavaszra	6.75—6.85
T e n g e r i magyar	4.45—4.53
Z a b, magyar kereskedelmi	6.45—6.65

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. június 10.

Magyar aranyjárdék 4%	122.50
Magyar koronajárdék	98.75
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	151.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	139.50
Oszták járdék papírban	101.25
Oszták járdék ezüstben	101.25
Oszták járdék aranyban	122.50
Oszták korona járdék	101.25
1860. oszták államsorsjegyek	145.—
Oszták magyar bankrészvény	965.—
Magyar hitelbank részvény	382.75
Oszták hitelintézeti részvény	352.20
Oszták-magyar államvasúti részvény	357.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.52
Német birodalmi márka	58.80
London vista	120.15
Páris vista	47.70
20 márkás arany	11.77

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Csütörtökön, 1896. június 11-én,

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével

Este fél 8 órakor rendes helyarákkal:

harmadszor

A 3 Kázmér.

Eredeti énekes bohózat 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, pénteken, 1896. június hó 12-én

itt először

Pillangó-csata.

Színmű 4 felvonásban.

Felelős szerkesztő: CSIPPÉK FERENCZ.

AJÁNLOM

a mélyen tisztelt közönség becses figyelmébe, hogy

Nagyvárad és Biharmegye

részére

mint eddig, úgy az idén is

friss töltésű

Ásvány-gyógyvizek és forrásterményekből

nagy lerakatot tartok,

s azokat

a legjutányosabb áron árulom.

Árjegyzéket kívánatra a legnagyobb készséggel és bérmentesen küldök.

Megjegyzendő, hogy miután minden ásványviz-kereskedő, ásványviz készlete — a törvény rendelkezése folytán — a városi főorvosi hivatal ellenőrzése alatt áll osakis friss töltésű ásványvizek jöhetnek forgalomba.

Nagyvárad, 1896. május 1-én.

teljes tisztelettel

122 8-10

JANKY ANTAL.

Biharmegyei takarékpénztár.

Hirdetmény.

A m. kir. kormány által az 1895. évi LI. törv.-cikk alapján a milleniumi ünnepek emlékére Ő felsége Apostoli Királyunk mellképével ellátott és Árpád vezér honfoglalását ábrázoló egy millió darab

milleniumi emlékkoronák

verettek, melyek külön e célra készített tokokban

egy forint eladási ár mellett

kerülnek forgalomba és intézetünk pénztáránál kaphatók.

Elárusítóknak, valamint nagyobb megrendeléseknél jutalékot engedélyezünk.

Nagyvárad, 1896. május 26-án.

Az igazgatóság.

Főtiszt. lelkész urak

figyelmébe!

A Szent László-könyvnyomda

részvénytársaság

papír-, irodaszer- és nyomtatvány raktárában

folyton kaphatók a következő

egyházi nyomtatványok:

Bevételi napló 10 iv	18 kr.
Kiadási » 10 iv	18 kr.
Egybekeltek anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Kereszteltek anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Meghaltak anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
A róm. kath. szent hitre megtértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
A róm. kath. anyaegyház kebeléből más felekezethez eltértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Házasságra egybekeltek kivonata 100 db	65 kr.
Kereszteltek kivonata 100 db	65 kr.
Meghaltak kivonata 100 db	65 kr.
Jelentés alapítványokról 10 iv	30 kr.
Gyontató-czédula 500 drb	1 frt 25 kr.
Eljegyzési értesítő 10 darab	20 kr.
Családi értesítő 10 drb	25 kr.
Évi jelentés iskolákról 5 példány	50 kr.
Születési és keresztelési jegy 50 db	25 kr.
Esketési jegy 50 darab	25 kr.
Esperes látogatási jkv 5 példány	50 kr.
Iktató könyvi 10 iv	25 kr.
Templomi leltár 10 iv	25 kr.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házszer ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomosillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvényét, csúznál, tagszaggatásnál és meghűléseknel es az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyártója Richter-féle Horgony-Pain-Expeller elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű házszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszer-tárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csás. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

